

**НАЈВЕЋИ
СРПСКИ
ИНДУСТРИЈАЛЦИ**

Мијат Лукић

Пише:
Драго Делић

**ПОРОДИЦА МИЈАТА
ЛУКИЋИ СУ СЕ У
ЖЕЛЕЗНИКУ БАВИЛИ
ЗЕМЉОРАДЊОМ
И СТОЧАРСТВОМ,
БИЛИ СУ ПОЗНАТИ
УЗГАЈИВАЧИ
СВИЊА, ГОВЕДА
И ПРОИЗВОЂАЧИ
МЛЕКА. СВАКОГ
ЈУТРА ЧЕЗАМА
СТИЗАЛИ СУ ДО
БЕОГРАДСКИХ
ПОРОДИЦА И
МЛЕКАРСКИХ
ПОДРУМА НА
СТАРОМ ДОРХОЛУ**

**УГЛЕДАН
ДОМАЋИН**

У МОНОГРАФИЈИ о породици Лукић, историчар Ненад Лукић пише да је младић брат индустријалаца Мијата, Мирко био такође угледан домаћин, бирао је за председника општине Железник у време краља Милана Обреновића и на тој функцији остао пуних осам година. Бирао је за народног посланика и председника локалног судског већа у имовинско правним споровима.

КЊИГА "Портрети највећих српских индустријалаца" може да се наручи на тел. 064/8398-402, E-mail: dragodelic59@gmail.com

ОД ПОМОЋНОГ РАДНИКА ДО МОЋНОГ ИНДУСТРИЈАЛЦА

ШИРОЈ јавности Мијат Лукић (1882-1970) није познат иако је у своје време био веома успешан трговац и индустријалац. Јединствен је по томе што је поред богате пословне биографије био носилац Албанске споменице, највећег одликовања Ослободилачких ратова.

До сазнања о Мијату дошао сам захваљујући његовој унучи, госпођи Александри Грејс Лукић, експерту за антиквители, која је пре неколико година дошла из иностранства, вођена жељом да се врати својим коренима. Као шестогодишња девојчица остала је без мајке и са оцем отишла у Швајцарску, живела у Женеви и Вашингтону, боравила у многим метрополама, али није заборавила детињство проведено у родном Београду. Спаковала је кофере и вратила се у своју домовину. Због неизлечиве болести мајке, њени родитељи као припадници тада непожељног гра-

он још постхумно држи светски рекорд у дужини активног уметничког рада. Последњу самосталну изложбу одржао је 2011. у 104. години живота у галерији општине Врачар. Исте године је преминуо. Његова дела се налазе у збиркама неколико наших галерија и музеја, а крајем јула ове године у Великом Градшту одржани су бијенале и ликовна колонија посвећени Милану Бесарабићу уз учешће уметника из десетак земаља света.

ИСТОРИЧАР Ненад Лукић у монографији о Лукићима заснованој на предању, разговорима са старијим житељима Железника и ретким писаним изворима, објавио је генезу обичних и истакнутих личности овог братства. Он наводи да су се Мијатови преци средином 18. века доселили из Херцеговине у Драгачево код Лучана, али се ту нису дуго задржали. Два брата или рођака, један се звао Лука, по коме су добили презиме, доселили су се у Железник, тадашњу далеку периферију Београда. По неким другим изворима, они су у Железник дошли преко Рудника, где су живели неко време у селима Шаторња, Босут и Трешњевица.

Лукићи су се у Железнику бавили земљорадњом и сточарством, били су познати узгајивачи свиња, говеда и произвођачи млека. Сваког јутра чезама и талигама стизали су до београдских породица и млекарских подрума на старом Дорхолу. Постоје подаци да су Лукићи још у другој половини деветнаестог века коњским запрегама довозили млеко у Београд, а та врста директног снабдевања од врата до врата била је веома развијена све до Другог светског рата, па и десетак година касније, када је ишчезла и препустила место продавницама хране. И остали домаћини Железника и других подавалских села продајом млека, воћа и поврћа, издржавали су своје многочлане породице и лепо живели.

У овој породици унучи су неколико увек били најбољи издаци. Један од најпознатијих Лукића био је Јован, рођен око 1770, сеоски кмет у Железнику, после Другог српског устанка. Како пише историчар Ненад Лукић, тај положај је могао да задобије једино хра-

брошћу испољеном за време устанка. Његов унук Мијат Марков Лукић, рођен 1811. године, деда Мијата Млађег, главног јунака ове приче, био је такође кмет, један од највећих локалних велепоседника и трговац свињама. Позајмљивао је новац мање имућним комшијама, а претпоставља се да је представљао овај крај на Светоандрејској скупштини 1858. године када је свргнут кнез Александар Карађорђевић и на престо враћен Милош Обреновић.

Мијат младић, није наследио само дедино име, већ и дар за трговину. Није волео да чува стоку и остане на селу, већ да

▲ УСПОН Мијат Лукић је каријеру почео као помоћник у једној трговачкој радњи

се школује, па га је отац Радован (син Мијата Старијег), видећи да је баш упоран у тој намери, уписао у Трговачку школу. По завршетку школовања почео је да ради као помоћник у једној трговачкој радњи у Великој Моштаници. Потом је са једним ортаком отворио радионицу за израду сламних шешира на чувеној Малој пијаци у Београду. Рано се оженио Бисенијом Крстић са старе Палилуле чији су родитељи били веома имућни. Добио је три сина, Миодрага, званог Миле, Радмила и Драгољуба, и три ћерке Милену, Верославу и Марију.

МИЈАТОВУ трговачку каријеру прекинули су Ослободилачки ратови 1912-1918, прошао је сурово повлачење преко Албаније и учествовао у пробоју Солунског фронта. Од краља Александра Карађорђевића добио је највреднија одликовања, Албанску споменицу и Орден Светог Саве. Његов брат Павле није успео да се врати са Солунског фронта, погинуо је 1917. године. Скоро сви Лукићи из Остружнице

и Железника учествовали су у Ослободилачким ратовима, нема породице која није изгубила неког свог члана. Није редак случај да су из једне куће погинула два или три брата или отац и син. У току разговора, Лазар ми показује прву линију одбране од Аустроугара 1914. и 1915. године која је ишла по дну његовог имања, изнад старог обреновачког пута, преко Танасковића брда и Остружнице ка Чукарици. Овај у то време погранични простор био је прва борбена линија, изложена сталним ударима топовских граната са Божанијске косе и приобаља Саве. Остружница је на велика врата ушла у историју у мају 1804. године, када је у њој одржана прва народна Скупштина после дизања Првог српског устанка. На њој су Карађорђе и водећи српски кнезови утемељили модерну државу, изабрали нове органе власти, донели одлуке о слободној трговини и даљој борби за коначно ослобођење од Турака. Срби из Железника и Остружнице били су међу водећим устаницима, учествовали су у ослобођењу Београда децембра 1806.

**Прва инвестиција
Мијата Лукића
је била у продавницу
мешовите робе у
Хиландарској улици
у Београду**

године под командом војводе Симе Марковића. У центру Остружнице налазиле су се цигларнице и једна од главних скела којом се превозила жива стока, суве шљиве и остала роба у Аустроугарску. Управо том скелом Карађорђе је после пропасти Првог српског устанка 1813, прешао преко Саве у Земун, с намером да се врати и настави борбу за ослобођење. Тај повратак је по српскога Војвода био кобан, али то је део неке друге теме.

Када се вратио из рата Мијат је отворио бакалницу - продавницу мешовите робе у Хиландарској бр. 1, на имању угледне трговачке породице Кики. Занимљива је прича о овом парчету старог Београда, познатом као "Бермудски троугао", по чувеним кафанам, омиљеним местима дружења новинара, глумаца, музичких стваралаца. На почетку Хиландарске и Цетињске крајем 19. века налазила се мала занатска и трговачка зона, са дућанима, радњама, кафанама, међу којима је била најпознатија "Два бела голуба", чије име носи култна емисија Радио Београда. ■

СУТРА: ПРВА ФАБРИКА КВАСЦА НИЧЕ У ОСТРУЖНИЦИ